

IZVJEŠTAJ

O ZAVRŠNIM PREGOVORIMA O ZAKLJUČIVANJU MEĐUNARODNOG SPORAZUMA IZMEĐU EVROPSKE UNIJE I CRNE GORE O UČEŠĆU CRNE GORE U PROGRAMU UNIJE PROGRAM "DIGITALNA EVROPA" ZA PERIOD 2021-2027.

1. UVODNE NAPOMENE

U okviru dugoročnog budžeta Evropske unije za period 2021-2027, Evropska komisija je predložila novi program "Digitalna Evropa" ("Digital Europe"), za izgradnju digitalnih kapaciteta i infrastrukture, te podršku digitalnom jedinstvenom tržištu.

Program "Digitalna Evropa" je novi program i fokusiran je na uvođenje digitalne tehnologije u javnu upravu, za građane i za privredu. Investicije u okviru programa Digitalna Evropa podržavaju dva paralelna cilja EU, i "Digitalnu transformaciju", "Zelenu tranziciju", ali i jačaju otpornost i stratešku autonomiju Unije.

Program je dio višegodišnjeg finansijskog okvira za period od 2021. do 2027. godine, sa planiranim ukupnim budžetom od 7,5 milijardi eura. Ovaj program ima za cilj da ubrza ekonomski oporavak i oblikuje digitalnu transformaciju evropskog društva i privrede, donoseći koristi svima.

Program "Digitalna Evropa" će obezbijediti strateško finansiranje, kao odgovor na konkretne izazove, podržavajući projekte u pet ključnih oblasti: Napredne digitalne vještine (advanced digital skills), Računarstvo visokih performansi (high-performance computing), Vještačka inteligencija (artificial intelligence), Primjena i najbolja upotreba digitalnih kapaciteta i interoperabilnosti u privredi i za građane, uključujući i digitalne inovativne hub-ove (ensuring a wide use of digital technologies across the economy and society, including through Digital Innovation Hubs) i Sajber bezbjednost (cybersecurity).

Program "Digitalna evropa" je otvoren i za pridružene zemlje, države kandidate za članstvo (Crna Gora) i potencijalne kandidate – u skladu sa opštim principima i opštim uslovima i odredbama za učešće tih zemalja u programima Unije utvrđenim u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Savjeta za pridruživanje ili u sličnim sporazumima i u skladu sa posebnim uslovima utvrđenim u sporazumima između Unije i tih zemalja. Zemlje Zapadnog Balkana imaju mogućnost da se pridruže svim djelovima programa osim segmentu sajber bezbjednosti.

Prepoznate ciljne grupe koje mogu biti korisnici ovog programa su prije svega javne institucije, digitalna i inovaciona zajednica, ali isto tako akademska i biznis zajednica, zatim istraživački centri, NVO sektor itd.

2. TOK PREGOVORA

Crna Gora je blagovremeno iskazala interesovanje za učešće u programu, imajući u vidu značaj učešća, kroz slanje pisma Evropskoj komisiji. Uslov za učešće u ovom programu je potpisivanje Sporazuma o pristupanju programu unije "Digitalna evropa" između Evropske unije i Crne Gore.

Shodno tome, Ministarstvo javne uprave započelo je proces pristupanja Crne Gore programu Evropske unije "Digitalna Evropa" za period 2021-2027. U te svrhe, Vlada Crne Gore je 13. oktobra 2022. godine usvojila „Informaciju o procesu pristupanja Crne Gore Programu "Digitalna Evropa" ("Digital Europe)", gdje je definisana procedura pristupanja ovom programu i formiran Pregovarački tim.

U sporazumu, koji je u principu tipski, su definisana osnovna načela saradnje, djelovi programa kojima se pristupa, kao i iznos godišnje članarine za učešće u programu.

Godišnja članarina se izračunava na osnovu bruto nacionalnog dohotka Crne Gore, Evropske unije i budžeta programa. Početni operativni doprinos za Crnu Goru će iznositi 75.000 eur koji će se obezbijediti iz nacionalnog budžeta. U skladu sa standardnom procedurom učešća u programima unije, moguće je da se do 50% članarine plati iz IPA sredstava.

Neophodna finansijska sredstva su planirana u budžetu Crne Gore za narednu fiskalnu godinu i to na potrošačkoj jedinici Ministarstvo javne uprave, na potprogramu Informaciono društvo „Aktivnost eUprava, na budžetskoj poziciji-Kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama u iznosu od 100.000,00 EUR-a.

Učešće Crne Gore ili crnogorskih pravnih lica u programu Digitalna Evropa zavisiće od toga da Crna Gora finansijski doprinosi programu i povezanim troškovima upravljanja, izvršenja i rada u okviru opšteg budžeta Evropske unije.

U proteklom periodu Ministarstvo javne uprave formiralo je pregovarački tim i koordiniralo procesom pregovora. Pregovarački tim je održao rundu pregovora u online formatu sa predstavnicima Generalnog direktorata Evropske komisije za komunikacione mreže, tehnologiju i sadržaj (DG CONNECT) i u načelu usaglasio tekst sporazuma. Osim direktne komunikacije, pregovarano je i kroz intenzivnu email komunikaciju.

Pristupanje programu će omogućiti zainteresovanim stranama učešće u projektima koji se finansiraju iz programa. Pored ovoga, aktivnom participacijom u programu, Crna Gora će biti u mogućnosti da u određenoj mjeri daje predloge na dalji razvoj programa, godišnje radne programe i sl.